

Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry

Ravatie 9

60120 Seinäjoki

9.9.2022

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

Vastaus lausuntopyyntöön ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista, VN/19534/2022

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen myönnettävistä avustuksista. Esitys liittyy hallituksen esitykseen laiksi arpajaislain muuttamisesta ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa lakiesitysluonnokseen.

Rahapelaamisen toimintakenttä koki suuren muutoksen vuodesta 2017 alkaen, jolloin kokonaan valtion omistama vedonlyöntiyhtiö sai ainoana toimijana luvan harjoittaa vedonlyöntiä Suomessa. Tämä uusi yhtiö otti haltuunsa myös raviurheiluun liittyvän vedonlyönnin ja muutti samalla hevosalan tulorakenteen. Peliyhtiöiden yhdistäminen on johtanut tilanteeseen, jossa hevosala ei ilman valtioneuvoston tukea kykenisi tekemään tarvittavia investointeja tai edes kattamaan toimintakustannuksiaan.

Hevoskasvatus ja hevosurheilu ovat toimintaa, jota tulee alan erityisluonteen takia kyetä suunnittelemaan pitkällä aikajänteellä. Nyt tehtävät lakimuutokset eivät saa tuoda merkittäviä epävarmuuksia tulevaisuuden rahoitukseen. Rahoituksen taso ja siihen kuuluvat yleisen kustannustason nousun vaikutukset on pystyttävä valtion päätöksillä turvaamaan pitkälle tuleville vuosille.

Nyt valmistelussa olevien arpaislakiin liittyvien muutosten tulee tavoitteidensa mukaisesti turvata raviurheilun ja hevoskasvatuksen kehittämiseen pitkäjänteinen, ennustettava ja vakaa rahoitus tulevaisuudessa. Rahoitusmallin tulee olla myös saajilleen kannustava.

Lausunnonle lähetetyn lakiluonnoksen pohjalta Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry lausuu seuraavaa:

- Suomen Hippoksen esitysoikeuden puuttuminen lakiluonnoksesta

Luonnoksen kohtaan on haastavaa muodostaa kantaa, koska lakiluonnoksessa ei ole kuvattu vaihtoehtoisia käytännön toteutustapaa. MMM ilmoittaa toisaalla luonnoksen perusteluissa, ettei lakimuutoksella ole resurssi- ja kustannusvaikutusta ministeriön omaan toimintaan. Tukiprosessi ja sen yksityiskohdat vaativat runsaasti ohjausta ja neuvontaa radoittain ja liitoittain, ohjeiden ja tukihaun sisältöjen muuttuessa vuosittain. Toimintakokonaisuuden koordinointi ja strategisen kehittämisen toimenpiteet lajin sisältä ovat olennaisia toimintoja saavuttaaksemme asetettuja tavoitteita.

- **Alan pitkäjänteisyyden ja työllistävyyden huomioiminen rahoituspäätöksissä**

Hevostalous kasvatuksesta lähtien aina kilpailutoiminnan kehittämiseen saakka on pitkäjänteistä toimintaa. Hevoskasvattajalla ja -omistajalla tulisi olla riittävän pitkä näkymä tulevaisuuteen, jotta nykyhetken päätöksiä astuttaa tamma tai ostaa hevonen uskaltaisi tehdä. Vuosibudjettirytmillä etenevä alan rahoitus on liian lyhytjänteistä ja saattaa ohjata alan toimijoita luopumaan toiminnasta. Yksittäisten toimijoiden ratkaisut vaikuttavat eri tahoilla koko alan ”tuotantoketjun” elinvoimaan eikä niiden korjaamisen onnistuminen ole todennäköistä myöhemmin. Hevostalouden euromääräinen vaikuttavuus ja monialainen työllistävyys ovat myös merkittäviä aluetalouden kysymyksiä valtakunnallisesti.

- **Yleisen kustannustason huomioiminen tukirahoituksessa**

Näköpiirissä on, että parhaimmillaan ala saisi jatkossa euromääräisesti saman tukitason. Parlamentaarin linjaus on rahoituksen säilyttäminen vuoteen 2026 saakka. Juuri nyt tämän päätöksen nurja puoli korostuu inflaation ollessa korkealla. Voimassa olevaan lakiin kirjattu 4%:n osuus on perustunut luottamukseen Veikkauksen vakaasta tilanteesta ja kehityksestä. Yhteiskuntaa kohdannut iso murros koronapandemian ja sotatilan muodossa sekä valtion vahvat toimet pelihaittojen ehkäisyssä ovat romahduttaneet Veikkauksen pelikatteen ja tätä myötä muuttanut rahoitusasemaa.

Koska lain tarkoitus on edelleen myöntää rahoitusta alalle yleiskatteellisista budjettivaroista, tulee alan rahoitus sisältää päätöksen vastaavuudesta kustannustason muutoksiin, jotta rahoituksen suhteellinen vaikuttavuus voisi säilyä. Hevostalouden perustoiminta, strateginen kehittäminen sekä ylläpito- ja kehitysinvestointien toteuttaminen edellyttää tukea ja sen tulee vastata yleistä kustannuskehitystä.

- **Avustettavan toiminnan yksityiskohdat**

Lakiluonnoksessa on yksityiskohtainen listaus tuen kohdentamisesta. Viitaten nykyisen notifikaation sisältöön, on syytä kiinnittää huomiota avustuksen käyttökohteissa hevosalan vaikuttavuuteen. Lajisuosion ja toiminnan kehittämisedellytysten vuoksi tulee sisällyttää myös toiminnan mainonta- ja markkinointikustannukset tukien piiriin. Lisäksi kohdassa ravikilpailujen järjestämisen kustannukset tulee huomioida vähintään kilpailusääntöjen vaatiman henkilöstön kustannusten joustavampi käsittely hyväksymällä kulukorvaukset tukikelpoisiksi kustannuksiksi. Kilpailujen toimihenkilötehtävät ovat pääsääntöisesti harrastustoimintaa. Tiukka tukikelpoisuuden rajaaminen vain palkkasuhteessa oleviin henkilöihin rajoittaa käytännössä aktiivisuutta. Tästä on olemassa jo liian paljon esimerkkejä, kilpailujen järjestäminen sääntöjen mukaisesti on ajoittain hankalaa. On huomioitava, että yleiset valtioneuvoston päätökset eivät estä kulukorvausten hyväksymistä tukikelpoisiksi kustannuksiksi.

Lakiluonnoksen perusteluissa oli erikseen mainittu tuen kohteeksi mm. raviratojen yhteyteen rakennettavien klinikkaolosuhteiden tukeminen tästä rahoituskokonaisuudesta.

Mielestämme viittaus tähän yksityiskohtaan pitää poistaa. Kyseinen tukikohde on yksittäisenäkin investointina iso eikä se palvele raviratojen investointitarpeita ja korjausvelan vähentämispainetta. Klinikatoiminta on radoille kiinteistötoimintaa ja itse praktiikka on yksityistä yritystoimintaa, joten ko. kohteen rahoitus tulee järjestää muita rahoitusmuotoja hyväksikäyttäen.

- **Hevosjalostusliittojen asema**

Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry on ainoa toimija Suomessa, joka vastaa sekä alueen kilpailutoiminnasta maakuntaratasena että hevostalouden neuvonnasta ja tunnistus-/rekisteröintitehtävistä sekä mm. näyttelyiden ja ajolupakurssien järjestämisestä. Hevosjalostusliitot ovat tukijärjestelmän piirissä ainoastaan neuvontatyön ja koulutustehtävien osalta, mutta isossa roolissa oleva hevoseläinten tunnistus- ja rekisteröintitehtävä on eri sopimuksilla ”markkinaehtoista”. Nykyisellään Suomen Hippoksen ja Ruokaviraston asettamat ja maksamat korvaukset tunnistamisesta eivät suurimmalta osin kata työstä muodostuvia kustannuksia huolimatta työntekijöiden innovatiivisesta reittisuunnittelusta. Lisäksi maksuliikenneongelmat hevosen omistajan ja rekisteripitäjän välillä ovat koituneet itse työn suorittajan eli Hevosjalostusliiton kustannettavaksi.

Lakiuudistuksen yhteydessä olisi syytä selvittää, onko hevostalouden kivijalan muodostavalla tunnistustoiminnalla edellytyksiä sisältyä joko samaan tukikokonaisuuteen tai muuhun rahoitusjärjestelyyn, jotta arvokas perustyö kentällä säilyy toimivana ja kustannuksia vastaavasti. Tällä perustyöllä on oma tärkeä roolinsa myös oman suomalaisen hevosrodun, suomenhevosen säilymisessä.

Seinäjoella 9.9.2022

Etelä-Pohjanmaan Hevosjalostusliitto ry:n puolesta

Esa Nuottivaara

puheenjohtaja

Jyri Saranpää

toiminnanjohtaja